

ZÁKLADY VÍRY

CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ

se Stručným komentářem

přijaté na 1. zasedání VI. sněmu dne 17. října 1971
jako oficiální nauková norma ve znění,
vydaném ústřední radou v roce 1958, č.j. 1554/71 – I/1.
Novelizovány na 3. zasedání VII. sněmu
dne 27. - 28. srpna 1994,
vyhlášeny v Úředních zprávách č. 2/1994.
Stručný komentář k Základům víry CČSH
a některým jejich formulacím
přijatý na 6. zasedání VIII. sněmu dne 17. – 18. 10. 2014,
vyhlášený v Úředních zprávách č. 3/2014 dne 21. 10. 2014.

**ZÁKLADY VÍRY CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ
se Stručným komentářem**

Grafická úprava: Milan Udržal

Technická spolupráce: Mgr. Hana Nováková, Mgr. Marie Jandová

Jazyková korektura: Mgr. Jana Krajčířiková

V edici Blahoslav vydala Církev československá husitská

Praha 2014

© Církev československá husitská

ISBN 978 - 80 - 7000 - 106 - 6

Obsah:

Na úvod k vydání Základů víry se Stručným komentářem	5
Předmluva	6
Prameny Základů víry	8
<i>Pojmové učení Církve československé husitské</i>	8
<i>Apoštolské vyznání</i>	9
<i>Nicejsko-cařihradské vyznání</i>	9
<i>Čtyři pražské artikuly</i>	10
<i>Česká konfese</i>	10
<i>Velké vyznání víry CČSH</i>	11
<i>Malé vyznání víry CČSH</i>	11
Otázky a odpovědi	12
I. O církvi	12
II. O Božím Slovu čili zjevení	33
III. O víře	54
IV. O Božím přikázání	105
V. O modlitbě	119
VI. O svátostech	129
Stručný komentář k Základům víry	140
Zkratky biblických knih.....	154
Rejstřík biblických míst	156
Rejstřík věcný k Základům víry.....	170
Otázky Základů víry, ke kterým se vyjadřuje Stručný komentář.....	182

Na úvod k vydání Základů víry se Stručným komentářem

Základy víry jsou naukovou normou Církve československé husitské jako sněmovní dokument přijatý na VI. sněmu v roce 1971. Tento katechismus obsahuje výklad tradiční látky – kréda, Desatera, modlitby Páně a učení o svátostech. Předřazena je nauka o církvi jako živé a stěžejní téma jak v české reformaci, tak i v nové době, kdy Základy víry vznikaly. Katechismus má otázkovou formu a jeho součástí je biblická argumentace. Jeho hlavním autorem je význačný teolog bratr prof. ThDr. Zdeněk Trtík (1914-1983).

Na 3. zasedání VII. sněmu v roce 1994 došlo ke schválení revize textu biblické dokumentace k Základům víry, která byla provedena za vedení bratra prof. ThDr. Zdeňka Sázavy. Znění biblických textů podle Bible kralické bylo nahrazeno citacemi z Českého ekumenického překladu Písma svatého. Na 6. zasedání VIII. sněmu v roce 2014 byl přijat po dlouhodobé celocírkevní diskusi Stručný komentář k Základům víry a některým jejich formulacím, vypracovaný naukovým výborem za vedení bratra emeritního biskupa ThDr. Petra Šandery. Cennými podněty a orientací pro práci naukového výboru se staly četné práce systematického teologa bratra prof. ThDr. Zdeňka Kučery.

Toto vydání je v pořadí čtvrté (první vydání – 1958; druhé vydání – 1975; třetí vydání – 1983 /bez biblické dokumentace/). Obsahuje jak revidovanou biblickou argumentaci, předmluvu s uvedením věroučných pramenů, tak také připojený Stručný komentář odrážející aktualizované pohledy na některé otázky. K novému publikování významného věroučného dokumentu Církve československé husitské, kterým Základy vírou jsou, dochází v roce 100. výročí narození prof. Zdeňka Trtíka.

Děkuji všem, kteří připravili toto 4. vydání k tisku. Zvláště děkuji Mgr. Marii Jandové, roz. Trtíkové za práci na rejstřících.

Kež tento naukový dokument v milosti a světle Ducha svatého je pomocí ke katechezi, vzdělávání ve víře, zvěstování církve a jejímu liturgickému slavení a svátostné službě.

Advent L. P. 2014

Tomáš Butta
patriarcha

Předmluva

Evangelium, víra a jejich bohoslovecký výklad dospěly do přítomnosti Církve československé husitské dějinnou cestou předávání přes římský katolicismus, přes tradici celé české reformace, zejména husitské, a přes světovou, především liberální protestantskou teologii. Z těchto dějinných proudů vybírali bohoslovectví učitelé Církve československé husitské tu kriticky, tu méně kriticky různé podněty, jež podle situace církve a doby zpracovávali v naukových dokumentech. Věřoučné dokumenty vyjadřovaly pravdu evangelia pro Církev československou husitskou v tom kterém dějinném údobí. V dějinném procesu poznávání víry se vytvořila bohoslovecká tradice Církve československé husitské. Ta se liší v hlavních bodech od všech církevních tradic. Přitom je postavena biblicky, a proto tvoří součást obecně křesťanského ekumenického bohosloví.

Jednotlivé naukové dokumenty Církve československé husitské v průběhu dějinného a dialogického vyjevování pravdy evangelia vyjadřovaly v podstatě správným, avšak jednostranným způsobem pravdu víry soudobé církve. Proto se při zachování základního bohosloveckého smyslu (intence), vystihujícího zvláštní obdarování Církve československé husitské (charisma), a při respektování bohoslovecké tradice Církve československé husitské, naukové dokumenty měnily. Naukový vývoj Církve československé husitské neprobíhal přímočaře. Přes tyto okolnosti lze prohlásit naukový vývoj Církve československé husitské v podstatě za správný. V neobyčejně složitých dějinných podmínkách má významný podíl na uchování živé víry v Církvi československé husitské pro přítomnost. Bohosloví Církve československé husitské udržuje zdravý základ církve, při duchovní pohotovosti k vyznání, svědectví, misii, obětavosti a službě. Tak přispívá, aby se v životě uskutečňovalo základní pojmové určení Církve československé husitské:

„Církev československou husitskou tvoří křesťané, kteří usilují naplnit současné snažení mravní a poznání vědecké Duchem Kristovým, jak se nám zachoval v Písmu a v podání starokřesťanském a jak je dosvědčen hnutím husitským, českobratrským a dalším úsilím reformačním.“

Vedle tohoto pojmového určení Církve československé husitské tvoří základní nepominutelnou tradici bohosloví Církve československé husitské – velké a malé krédo CČSH, Učení z r. 1931, Liturgie Karla Farského, obřadní příručka Karla Farského, Zpěvník církve československé a sněmovní věroučné a sociálně etické rezoluce.

V současné době se jeví naléhavá potřeba tuto tradici z hlediska jednotného principu Ducha Kristova, jako pravdy evangelia, promyslet a vzhledem k situaci církve nově vyložit. Zejména je potřeba odstranit věroučné napětí mezi Liturgií a Učením. Tento úkol jakožto základ pro neustále pokračující výklad pravdy evangelia a bohosloveckou orientaci pro sjednocení a dotvoření řádů a spirituality Církve československé husitské mají v našem dějinném údobí plnit Základy víry. Základy víry uvedené nepominutelné naukové dokumenty neruší, nýbrž pod biblickou normou Ducha Kristova vzájemně sjednocují a uvádějí na společnou naukovou základnu, odpovídají současnému myšlenkovému a bohosloveckému vývoji, kazatelství a zbožnosti, i ekumenické orientaci Církve československé husitské. Základy víry nejsou ani konfesí ani krédem ani učebnicí, nýbrž pomocí k jednotnému životu víry všech věřících, i k jednotné zvěsti a učitelské činnosti církve, která si na jejím pozadí vytváří speciální pastorační pomůcky a učebnice.

Obecně křesťanskou tradici reprezentují tyto věroučné prameny Základů víry:

1. Písmo svaté Starého a Nového zákona, které je prvním a rozhodujícím základem veškerého křesťanství.

2. Apoštolské vyznání víry a Nicejsko-cařihradské vyznání, která vznikla a byla užívána před rozdělením křesťanské církve ve směr římský a pravoslavný i v církve reformační, a jsou tedy vyznáními vpravdě ekumenickými.

3. Čtyři pražské artikuly (rok 1420) vyjadřující ducha a program husitského hnutí a Česká konfese z roku 1575, která vyjadřuje společnou víru české reformace.

Základy víry prošly v letech 1955 - 57 církevní diskusí, byly v roce 1958 oficiálně vydány ústřední radou Církve československé, rozšířeny v náboženských obcích i v zahraničí. Tak tvoří fakticky další úsek v průběhu věroučné tradice Církve československé husitské, veřejně prohlášený VI. sněmem za základ věroučení Církve československé husitské a východisko pro neustálou aktualizaci evangelia v následující generaci.

Prameny Základů víry

Pojmové určení Církve československé husitské

Církev československou husitskou tvoří křesťané, kteří usilují naplnit současné snažení mravní a poznání vědecké Duchem Kristovým, jak se nám zachoval v Písmu a v podání starokřesťanském a jak je dosvědčen husitským, českobratrským a dalším úsilím reformačním.

Apoštolské vyznání

Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, i v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny, trpěl pod Pontským Pilátem, byl ukřižován, umřel a byl pohřben, sestoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa, sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího, odkud přijde soudit živé i mrtvé.

Věřím v Ducha svatého, svatou církev obecnou, společenství svatých, odpuštění hříchů, vzkříšení těla a život věčný.

Amen.

Nicejsko-cařihradské vyznání

Věřím(e) v Boha jednoho, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe a země, všeho viditelného i neviditelného.

Věřím(e) v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, který se zrodil z Otce přede všemi věky: Bůh z Boha, Světlo ze Světla, pravý Bůh z pravého Boha, zrozený, nestvořený, jedné podstaty s Otcem; skrze něho všechno je stvořeno. On pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe. Skrze Ducha svatého přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem. Byl za nás ukřižován, za dnů Poncia Piláta byl umučen a pohřben. Třetího dne vstal z mrtvých podle Písma. Vstoupil do nebe, sedí po pravici Otce. A znovu přijde, ve slávě, soudit živé i mrtvé a jeho království bude bez konce.

Věřím(e) v Ducha svatého, Pána a Dárce života, který z Otce i Syna vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován a mluvil ústy proroků.

Věřím(e) v jednu, svatou, všeobecnou, apoštolskou církev. Vyznávám(e) jeden křest na odpuštění hříchů. Očekávám(e) vzkříšení mrtvých a život budoucího věku.

Amen.

Čtyři pražské artikuly

Všem vůbec a každému křesťanu zvláště buď dáno na vědomost a oznámeno, že česká obec a v naději Boží věrní křesťané stojí a s pomocí Boží státi míní veškerým svým statkem, životem i smrtí, jak najdéle budou moci, proti každému živému, kdo by jim bránit chtěl, neusilující o nic jiné a vyhláující, že běží jen o tyto čtyři články křesťanské, v Novém zákoně přikázané Pánem Ježíšem Kristem:

Nejprve, aby slovo Boží po království českém svobodně a bez překážky od křesťanských kněží bylo zvěstováno a kázáno.

Podruhé, aby velebná svátost těla a krve Pána našeho Ježíše Krista pod obojí způsobou chleba a vína všem věrným křesťanům starým i mladým, jimž hřích smrtelný nepřekáží, svobodně byla podávána podle jeho ustanovení a přikázání.

Potřetí, protože mnozí kněží a mniši světským právem panují nad velkým bohatstvím a časným zbožím, proti Kristovu přikázání a ke škodě svému kněžskému úřadu a k veliké škodě stavu světského, je potřeba, aby takovým kněžím bylo jejich špatné panování odňato a znemožněno, aby tím podle příkazu evangelia byli přivedeni k tomu způsobu života, kterým žil Kristus se svými apoštoly.

Počtvrté, aby všechny hříchy smrtelné a zvláště zjevné a jiné špatnosti odporující Zákonu Božímu, byly v každém stavu řádně a rozumně od těch, jimž to přísluší, potírány a trestány, a tím, aby se zlá pověst o této zemi české očistila a tak, aby se obecné dobré království a jazyku českému dalo.

Čtyři pražské články (artikuly). In: Čtyři vyznání. Praha 1951, s. 39-52.

Česká konfese

Vyznání víry svaté křesťanské všech tří stavů království Českého, z víry tělo a krev Krista, Pána pod obojí přijímajících. In: Čtyři vyznání. Praha 1951, s. 269-306.

Velké vyznání víry Církve československé husitské

Věříme v Boha jednoho, Ducha věčného a Tvůrce všeho, Otce Ježíše Krista i Otce našeho, jenž od věčnosti vládne královstvím duší našich.

Věříme v Ježíše Krista, Syna Božího, Světlo ze Světla, Život ze Života, jenž od Otce přišel, životem svým zlo světa i smrti přemohl, aby nám získal království Boží věčné.

Věříme v Ducha Božího, jenž od věčnosti do věčnosti vše oživuje, v Ježíši Kristu se zjevil, skrze proroky a otce naše mluvil a v nás chce přebývat.

Věříme v život věčný, Dobra, Pravdy a Krásy, tak jako jsme přesvědčeni o smrti zla i zlých.

Věříme, že Otec nebeský nás proto stvořil, abychom, Ducha Božího v sobě majíce, šťastni byli, život Pravdy žili, pravdy Boží hájiti se nebáli a života věčného tak jistě dosáhli.

Tak staň se!

Malé vyznání víry Církve československé husitské

Věříme v Boha, který jako věčná Pravda a Láska je Tvůrcem všeho.

Věříme, že Bůh v Ježíši Kristu, Synu svém nejmilejším, sebe nám zjevuje a skrze Ducha Kristova k sobě nás vede.

Věříme v život dokonalý, který zde na zemi se začíná a v Bohu své naplnění má.

Otázky a odpovědi

I. O církvi

1. Proč vyznáváme Ježíše Krista jako svého Pána?

Ježíše Krista jako svého Pána vyznáváme proto, že přes svou porušenost náležíme mocí Ducha svatého jemu jako jeho lid.

My přece víme, že je jediný Bůh Otec, od něhož je všechno, a my jsme tu pro něho, a jediný Pán Ježíš Kristus, skrze něhož je všechno, i my jsme skrze něho (1 K 8,6). - On se za nás obětoval, aby nás vykoupil ze všeho hříchu a posvětil za svůj vlastní lid, horlivý v dobrých skutcích (Tt 2,14). - Ovšem pevný Boží základ trvá a nese nápis ‚Pán zná ty, kdo jsou jeho‘ a ‚ať se odvrátí od nespravedlnosti každý, kdo vyznává jméno Páně‘ (2 Tm 2,19). - Vy však jste ‚rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu‘, abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla (1 Pt 2,9). - Umíráme-li, umíráme Pánu. Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu. Vždyť proto Kristus umřel i ožil, aby se stal Pánem i mrtvých i živých (Ř 14,8-9).

2. Jaké jsou jiné názvy pro lid Kristův?

Jiné názvy pro lid Kristův jsou „lid Boží“, „církve Kristova“ a „církve Boží“.

Kdysi jste, vůbec nebyli lid, nyní však jste lid Boží; pro vás ‚nebylo slitování‘, ale nyní jste došli slitování (1 Pt 2,10). - Pozdravte jedni druhé svatým políbením. Pozdravují vás všechny církve Kristovy (Ř 16,16). - Nebudte kamenem úrazu ani Židům, ani Řekům, ani církvi Boží (1 K 10,32). - Nesete podobný úděl jako církve Boží v Kristu Ježíši, které jsou v Judsku. Vytrpěli jste stejné věci od svých vlastních krajanů jako církve v Judsku od židů (1 Te 2,14). - Pro případ, že bych se opozdil, abys věděl, jak je třeba si počínat v Božím domě, jímž je církev živého Boha, sloup a opora pravdy (1 Tm 3,15).

3. Proč je církev Kristova církví Boží?

Církev Kristova je církví Boží proto, že ji jako dědičku Boží církve izraelské svolává, oživuje a spravuje v Ježíši Kristu Bůh sám.

Sám shromáždím pozůstatek svých ovcí ze všech zemí, kam jsem je rozehnal, a přivedu je zpět na jejich nivy a budou plodné a rozmnoží se (Jr 23,3). - Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, je výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíší jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem (Jr 31,33). - A tak i nyní je tu zbytek lidu vyvolený z milosti (Ř 11,5). - V tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil i věky (Žd 1,2). - Já a Otec jsme jedno (J 10,30). - Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit (Mt 5,17). - Pochopte tedy, že syny Abrahamovými jsou lidé víry (Ga 3,7).

4. Jak vznikla církev Kristova?

Církev Kristova vznikla tak, že Pán Ježíš Kristus si vyvolil, vyučil, k účasti a dílu na Božím království posvětil, novou smlouvou ve své oběti zavázal a posláním své církve pověřil kruh učedníků, jež po svém vzkříšení Duchem svatým obdařil, rozmnožil a zůstal s ním spjat svou ustavičnou přítomností.

Vyvolení Dvanácti (Mk 3,13-19). - Pak vzal chléb, vzdal díky, lámal a dával jim se slovy: „Toto jest mé tělo, které se za vás vydává. To číňte na mou památku.“ A právě tak, když bylo po večeři, vzal kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá.“ (L 22,19-20). - Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás a ustanovil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a vaše ovoce aby zůstalo; a Otec vám dá, oč byste ho prosili v mém jménu (J 15,16). - Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého.“ (J 20,22). - A učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku (Mt 28,20).

5. Kolik je Božích církví?

Boží církev je jen jedna, ale žije pouze v útvarech místních obcí, které proto Nový zákon nazývá také církvemi.

Církví Boží v Korintu, posvěceným v Kristu Ježíši, povoláním svatým, spolu se všemi, kteří vzývají jméno našeho Pána Ježíše Krista, ať jsou shromáždění kdekoliv, jinde či u nás (1 K 1,2). - Pozdravte jedni druhé svatým políbením. Pozdravují vás všechny církve Kristovy (Ř 16,16).

6. Co je Boží církev?

Boží církve jsou ospravedlnění hříšníci žijící v osobním obecnství s Bohem v Kristu a v bratrství společného života v místních křesťanských obcích obnovovaných Slovem Božím a liturgickým společenstvím večere Páně.

A to jste někteří byli. Dali jste se však obmýt, byli jste posvěceni, byli jste ospravedlněni ve jménu Pána Ježíše Krista a Duchem našeho Boha (1 K 6,11). - Nejste již tedy cizinci a přistěhovalci, máte právo Božího lidu a patříte k Boží rodině. Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš (Ef 2,19-21). - Aby v těle nedošlo k roztržce, ale aby údy shodně pečovaly jeden o druhý. Trpí-li jeden úd, trpí spolu s ním všechny. A dochází-li slávy jeden úd, všechny se radují spolu s ním (1 K 12,25-26). - Není kalich požehnání, za nějž děkujeme, účastí na krvi Kristově? A není chléb, který lámeme, účastí na těle Kristově? Protože je jeden chléb, jsme my mnozí jedno tělo, neboť všichni máme podíl na jednom chlebu (1 K 10,16-17).

7. Čím se liší ospravedlnění hříšníci od ostatních hříšníků?

Ospravedlnění hříšníci se liší od ostatních hříšníků tím, že v setkání s Kristem svůj hřích poznali, činí pokání, přijímají odpuštění vin a proti hříchu statečně zápasí.

Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: „Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě.“ On rychle slezl a s radostí jej přijal. Všichni, kdo to viděli, reptali: „On je hostem u hříšného člověka!“

Zacheus se zastavil a řekl Pánu: „Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně.“ Ježíš mu řekl: „Dnes přišlo spasení do tohoto domu; vždyť je to také syn Abrahamův. Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.“ (L 19,5-10). - V něm jsme vykoupeni jeho krví a naše hříchy jsou nám odpuštěny pro přebohatou milost (Ef 1,7). - Proto i my, obklopeni takovým zástupem svědků, odhodme všecku přítěž i hřích, který se nás tak snadno přichytí, a vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo, s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle. Místo radosti, která se mu nabízela, podstoupil kříž, nedbaje na potupu; proto usedl po pravici Božího trůnu (Žd 12,1-2).

8. Je Boží církev ve světě viditelná?

Boží církev je ve světě viditelná, protože je společenstvím viditelných lidí v místních obcích.

Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě. Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích (Mt 5,14-16).

9. Trvá Boží církev i mimo shromáždění?

Boží církev trvá i mimo shromáždění, jsouc přítomna na každém místě, kde věřící v Krista svědčí slovem a životem o svém Pánu.

A když Barnabáš a Pavel začali vypravovat, jaká znamení a divy činil Bůh skrze ně mezi pohany, všichni ve shromáždění zmlkli a poslouchali (Sk 15,12). - Vy však jste ‚rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu‘, abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla. Kdysi jste ‚vůbec nebyli lid‘, nyní však jste lid Boží; pro vás ‚nebylo slitování‘, ale nyní jste došli slitování. Milování, v tomto světě jste cizinci bez domovského práva. Prosím vás proto, zdržujte se sobeckých vášní, které vedou boj proti duši, a žijte vzorně mezi pohany; tak aby ti, kdo vás osočují jako zločince, prohlédli a za vaše dobré činy vzdali chválu Bohu ‚v den navštívení‘ (1 Pt 2,9-12).

10. Je Boží církví i shromáždění křesťanů různého vyznání?

I shromáždění křesťanů různého vyznání je Boží církví, protože obce, z nichž přicházejí, jsou obcemi církve Boží.

Neboť kde jsou dva nebo tři shromáždění ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich (Mt 18,20).

11. Čím se má projevovat jedinnost Boží církve?

Jedinnost Boží církve se má projevovat jednotou všech jejích obcí ve víře, naději a lásce.

Již nejsem ve světě, ale oni jsou ve světě, a já jdu k tobě. Otče svatý, zachovej je ve svém jménu, které jsi mi dal; nechť jsou jedno jako my (J 17,11). - Neprosím však jen za ně, ale i za ty, kteří skrze jejich slovo ve mne uvěří; aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že ty jsi mě poslal (J 17,20-21). - Bůh trpělivosti a povzbuzení ať vám dá, abyste jedni i druzí stejně smýšleli po příkladu Krista Ježíše, a tak svorně jedněmi ústy slavili Boha a Otce našeho Pána Ježíše Krista (Ř 15,5-6). - Proto se učedníci rozhodli, že každý podle svých možností pomůže bratřím v Judsku. Učinili to a poslali sbírku po Barnabášovi a Saulovi jeruzalémským starším (Sk 11,29-30).

12. Je jednota Boží církve ve víře, naději a lásce skutečností?

Jednota Boží církve ve víře, naději a lásce skutečností není, protože byla v dějinách porušena.

Prosím vás, bratří, pro jméno našeho Pána Ježíše Krista, abyste všichni byli svorni a neměli mezi sebou roztržky, nýbrž abyste dosáhli plné jednoty smýšlení i přesvědčení. Dověděl jsem se totiž o vás z domu Chloé, bratří, že jsou mezi vámi spory. Myslím tím to, že se mezi vámi říká: Já se hlásím k Pavlovi, já zase k Apollovi, já k Petrovi, já ke Kristu. Je snad Kristus rozdělen? Což byl Pavel za vás ukřižován? Nebo jste byli pokřtěni ve jméno Pavlovo? (1 K 1,11-13).

13. V čem je Boží církev po celém světě jednotná?

Boží církev je po celém světě jednotná v tom, že jejím jediným Pánem je Otec v Synu a Duchu a že užívá svátosti křtu a večeře Páně.

My přece víme, že je jediný Bůh Otec, od něhož je všechno, a my jsme tu pro něho, a jediný Pán Ježíš Kristus, skrze něhož je všechno, i my jsme skrze něho (1 K 8,6). - Proto vám zdůrazňuji, že žádný, kdo mluví z Ducha Božího, neřekne: „Ježíš buď proklet,“ a že nikdo nemůže říci: „Ježíš je Pán,“ leč v Duchu svatém (1 K 12,3). - Tak jako tělo je jedno, ale má mnoho údů, a jako všechny údy těla jsou jedno tělo, ač je jich mnoho, tak je to i s Kristem. Neboť my všichni, ať Židé či Řekové, ať otroci či svobodní, byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni týmž Duchem (1 K 12,12-13). - Není kalich požehnání, za nějž děkujeme, účastí na krvi Kristově? A není chléb, který lámeme, účastí na těle Kristově? (1 K 10,16).

14. V čem Boží církev jednotná není?

Boží církev není jednotná ve víře a naději, ve vzájemné lásce, v poslušnosti svého Pána, v nauce a rádech, v díle a službě.

Jednomu dal pět hřiven, druhému dvě, třetímu jednu, každému podle jeho schopností, a odcestoval (Mt 25,15). - Jednomu je skrze Ducha dáno slovo moudrosti, druhému slovo poznání podle téhož Ducha, někomu zase víra v témž Duchu, někomu dar uzdravování v jednom a témž Duchu, někomu působení mocných činů, dalšímu zase prorocství, jinému rozlišování duchů, někomu dar mluvit ve vytržení, jinému dar vykládat, co to znamená (1 K 12,8-10). - Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé (Mk 10,43-45). - Podobenství o dělnících na vinici (Mt 20,1-16).

15. V čem je příčina nejednoty Boží církve?

Příčina nejednoty Boží církve je v hříšnosti lidí, v dějinných okolnostech, ale i v zápase o čistotu a věrnost Boží církve.

Budte strážliví! Budte bdělí! Váš protivník, ďábel, obchází jako ‚lev řvoucí‘ a hledá, koho by pohltil. Vzepřete se mu, zakotveni ve víře, a pamatujte, že vaši bratři všude ve světě procházejí týmž utrpením jako vy (1 Pt 5,8-9). - Saul schvaloval, že Štěpána zabili. Tehdy začalo kruté pronásledování jeruzalémské církve; všichni kromě apoštolů se rozprchli po Judsku a Samařsku... Ti, kteří se z Jeruzaléma rozprchli, začali kázat evangelium všude, kam přišli (Sk 8,1.4). - Neboť jsem přišel postavit syna proti jeho otci, dceru proti matce, snachu proti tchyni (Mt 10,35). - A je to pravdivé svědectví. Proto je přísně kářej, aby měli zdravou víru a nedrželi se židovských bájí a příkazů lidí, kteří se odvracejí od pravdy (Tt 1,13-14). - A proto ‚vyjděte z jejich středu a oddělte se, praví Hospodin a ‚ničeho nečistého se nedotýkejte, a já vás přijmu (2 K 6,17).

16. V čem se projevuje nejednota Boží církve?

Nejednota Boží církve se projevuje v rozmanitosti organizovaných církví (institucí).

17. Kolik je takových církví?

Takových církví je mnoho: československá husitská, evangelické, pravoslavné, římskokatolická a jiné.

18. Jsou organizované církve totožné s církví Boží?

Organizované církve nejsou ani jednotlivě ani v souhrnu totožné s církví Boží, ale Boží církev v nich žije jako duchovní obecnství a bratrstvo společného života v Kristu v místních obcích.

Pavel, z vůle Boží povoláný apoštol Krista Ježíše, a bratr Sosthenés církvi Boží v Korintu, posvěceným v Kristu Ježíši, povoláným svatým, spolu se všemi, kteří vyzývají jméno našeho Pána Ježíše Krista, ať jsou shromážděni kdekoliv, jinde či u nás: Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista (1 K 1,1-3).

19. Co jsou církevní organizace?

Církevní organizace jsou rozmanité soustavy církevních řádů uplatňovaných v částech rozdělené Boží církve církevními úřady mocí církevního práva.

20. Co je organizovaná církev?

Organizovaná církev je sloučení Boží církve a církevní organizace.

21. Jaký je rozdíl mezi Boží církví a církevní organizací?

Boží církev je obecnství živých osob v Kristu, ovládané Duchem svatým a žijící láskou, kdežto církevní organizace, obepínající část Boží církve, je dílo lidské užívající církevního práva.

22. Byla Boží církev v době apoštolské organizovanou církví?

Boží církev v době apoštolské nebyla organizovanou církví, protože v ní nevládlo církevní právo a moc, nýbrž Duch svatý a láska.

Neboť my všichni, ať Židé či Řekové, ať otroci či svobodní, byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni tímž Duchem (1 K 12,13). - A naděje neklame, neboť Boží láska je vylita do našich srdcí skrze Ducha svatého, který nám byl dán (Ř 5,5). - Vždyť nás má ve své moci láska Kristova – nás, kteří jsme pochopili, že jeden zemřel za všechny, a že tedy všichni zemřeli (2 K 5,14).

23. Kdy se stává organizace pro Boží církev nutnou?

Organizace se stává pro Boží církev nutnou tehdy, je-li Boží církev porušena hříchem, takže v ní není plnosti Ducha svatého a lásky.

24. Co je úkolem církevní organizace?

Úkolem církevní organizace je sloužit duchovnímu obecnství a bratrství života Boží církve v Kristu, pečovat o stále rostoucí vládu

Ducha svatého a lásky v ní a tak pracovat ke své konečné postradatelnosti.

Duch je tím Pánem, kde je Duch Páně, tam je svoboda. Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě – to vše mocí Ducha Páně (2 K 3,17-18). - Jako vyvolení Boží, svatí a milovaní, oblečte milosrdný soucit, dobrotu, skromnost, pokoru a trpělivost. Snášejte se navzájem a odpouštějte si, má-li kdo něco proti druhému. Jako Pán odpustil vám, odpouštějte i vy. Především však mějte lásku, která všechno spojuje k dokonalosti (Ko 3,12-14). - Víme, že zákon je dobrý, když ho někdo užívá správně a je si vědom, že zákon není určen pro spravedlivého, nýbrž pro lidi zlé a neposlušné, bezbožné a hříšníky, pro lidi bohaprázdné a světské, pro ty, kdo vztáhnou ruku proti otci a matce, pro vrahy... (1 Tm 1,8-9).

25. Kdy církevní organizace plní svůj úkol?

Církevní organizace plní svůj úkol tehdy, když nositeli církevních úřadů jsou živí údové církve Boží, jejichž Pánem je Kristus v Duchu svatém a lásce, a kteří proto všechny církevní řády a všechnu úřední moc podřizují autoritě Slova Božího.

Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všecko ve všech. Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu (1 K 12,4-7). - A v církvi ustanovil Bůh jedny za apoštoly, druhé za proroky, třetí za učitele; potom jsou mocné činy, pak dary uzdravování, služba potřebným, řízení církve, řeč ve vytržení (1 K 12,28). - Jsme-li živi Božím Duchem, dejme se Duchem také řídit. Nehledejme prázdnou slávu, nebudme jeden k druhému vyzývaví, nezávidíme jeden druhému (Ga 5,25-26). - Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuje touhy i myšlenky srdce. Není tvora, který by se před ním mohl skrýt. Nahé a odhalené je všechno před očima toho, jemuž se budeme ze všeho odpovídat (Žd 4,12-13). - Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvoření k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil (Ef 2,10). - Konají-li dobře svou službu, získávají si důstojné postavení a velkou jistotu ve víře v Krista Ježíše (1 Tm 3,13).

26. Co je důsledkem rozdělení Boží církve do různých organizačních církví?

Důsledkem rozdělení Boží církve do různých organizovaných církví je, že v jednom místě žije několik obcí různého křesťanského vyznání.

27. Kdo je „hlavou“ Boží církve?

„Hlavou“ Boží církve je Kristus, který ji vede, oživuje a řídí svým Duchem skrze svědectví Písma svatého a svátosti jako své tělo.

Všechno podrobil pod jeho nohy a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve, která je jeho tělem, plností toho, jenž přivádí k naplnění všechno, co jest (Ef 1,22-23). - Budme pravdiví v lásce, ať ve všem dorůstáme v Krista. On je hlava, z něho roste celé tělo, pevně spojené klouby navzájem se podpírajícími, a buduje se v lásce podle toho, jak je každé části dáno (Ef 4,15-16). - On jest hlavou těla – totiž církve. On je počátek, prvorozený z mrtvých - takže je to on, jenž má prvenství ve všem (Ko 1,18).

28. Co vyjadřujeme obrazem těla a jeho hlavy?

Obrazem těla a jeho hlavy vyjadřujeme úzké duchovní obecnství Boží církve s Kristem jako svým Pánem.

Vy jste tělo Kristovo, a každý z vás je jedním z jeho údů (1 K 12,27). - Jako je v jednom těle mnoho údů a nemají všechny stejný úkol (Ř 12,4). - Sílu svého mocného působení prokázal přece na Kristu: Vzkřísil ho z mrtvých a posadil po své pravici v nebesích (Ef 1,20). - ‚Všechno podrobil pod jeho nohy‘ a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve, která je jeho tělem, plností toho, jenž přivádí k naplnění všechno, co jest (Ef 1,22-23).

29. K čemu nás vede panství našeho Pána nad celou Boží církví?

Panství našeho Pána nad celou Boží církví nás vede k modlitbě a úsilí o ekumenickou jednotu víry, naděje a lásky i života a díla všech církevních organizací a křesťanů na celém světě.

Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést. Uslyší můj hlas a bude jedno stádo, jeden pastýř (J 10,16). - Aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že ty jsi mě poslal (J 17,21). - A usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje. Jedno tělo a jeden Duch, k jedné naději jste byli povoláni; jeden je Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, skrze všechny působí a je ve všech (Ef 4,3-6). - Až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti (Ef 4,13). - Bůh trpělivosti a povzbuzení ať vám dá, abyste jedni i druzí stejně smýšleli po příkladu Krista Ježíše, a tak svorně jedněmi ústy slavili Boha a Otce našeho Pána Ježíše Krista (Ř 15,5-6). - Je-li možno povzbudit v Kristu, je-li možno posílit láskou, je-li jaké společenství Ducha, je-li jaký soucit a slitování: dovršte mou radost a buďte stejné mysli, mějte stejnou lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení, v ničem se nedejte ovládat ctižádostí ani ješitností, nýbrž v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe (Fp 2,1-3).

30. Čím může každá církev přispět k duchovnímu bohatství jedné Boží církve?

Každá církev může přispět k duchovnímu bohatství jedné Boží církve svým zvláštním důrazem na některou stránku života Boží církve v ostatních církvích opomíjenou.

Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech. Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu (1 K 12,4-7). - Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen, a to je Ježíš Kristus (1 K 3,11). - Jako je v jednom těle mnoho údů a nemají všechny stejný úkol, tak i my, ač je nás mnoho, jsme jedno tělo v Kristu a jeden druhému sloužíme jako jednotlivé údy. Máme rozličné dary podle milosti, která byla dána každému z nás: Kdo má dar prorockého slova, ať ho užívá v souhlase s vírou (Ř 12,4-6). - Každý ať slouží druhým tím darem milosti, který přijal; tak budete dobrými správci milosti Boží v její rozmanitosti (1 Pt 4,10).

31. Na čem je založeno obecenství Boží církve?

Obecenství Boží církve je založeno na oběti Ježíše Krista ukřižovaného a potom vzkříšeného a oslaveného, jehož smrti i věčného života je účastno vírou.

Nyní však je zjevena Boží spravedlnost bez zákona, dosvědčovaná zákonem i proroky, Boží spravedlnost skrze víru v Ježíše Krista pro všechny, kdo věří. Není totiž rozdílu: všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy; jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši. Jeho ustanovil Bůh, aby svou vlastní smrtí se stal smírnou obětí pro ty, kdo věří. Tak prokázal, že byl spravedlivý, když již dříve trpělivě promíjel hříchy (Ř 3,21-25). - Rozhodl jsem se totiž, že mezi vámi nebudu znát nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného (1 K 2,2). - To je ten velekněz, jakého jsme potřebovali: svatý, nevinný, neposkrvněný, oddělený od hříšníků a vyvýšený nad nebesa, který nemusí jako dřívější velekněží denně přinášet oběti napřed za vlastní hříchy a pak teprve za hříchy lidu. Ježíš to učinil jednou provždy, když obětoval sebe sama (Žd 7,26-27). - Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději (1 Pt 1,3). - Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykoupeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou. On jako beránek bez vady a bez poskrvny (1 Pt 1,18-19). - A jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra (1 K 15,14). - Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli (1 K 15,20). - „Nyní je má duše sevřena úzkostí. Mám snad říci: Otče, zachraň mě od této hodiny? Vždyť pro tuto hodinu jsem přišel. Otče, oslav své jméno!“ Z nebe zazněl hlas: „Oslavil jsem a ještě oslavím.“ (J 12,27-28). - Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův, Bůh našich otců oslavil svého služebníka Ježíše, kterého vy jste vydali a kterého jste se před Pilátem zřekli, když ho chtěl osvobodit (Sk 3,13). - Jestliže proviněním Adamovým smrt se zmocnila vlády skrze jednoho člověka, tím spíše ti, kteří přijímají hojnost milosti a darované spravedlnosti, budou vládnout v životě věčném skrze jednoho jediného, Ježíše Krista (Ř 5,17).

32. Čeho se Boží církvi dostává obecenstvím v oběti Kristově?

Obecenstvím v oběti Kristově se Boží církvi dostává kněžského důstojenství a poslání.

Vy však jste ,rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu', abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla (1 Pt 2,9). - Jestliže však chodíme v světle, jako on je v světle, máme společenství mezi sebou a krev Ježíše, jeho Syna, nás očišťuje od každého hříchu (1 J 1,7). - A učinil nás královským kněžstvem Boha, svého Otce – jemu sláva i moc navěky. Amen (Zj 1,6).

33. Kdo patří k Boží církvi?

K Boží církvi patří každý, kdo byl pokřtěn a žije v obecenství s Kristem i v bratrství společného života v místní obci.

Neboť my všichni, ať Židé či Řekové, ať otroci či svobodní, byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni tímž Duchem (1 K 12,13). - Vždyť máme účast na Kristu, jen když své počáteční předsevzetí zachováme pevné až do konce (Žd 3,14). - Milovaní, jestliže Bůh nás tak miloval, i my se máme navzájem milovat (1 J 4,11).

34. Vyskytují se ve shromážděních Boží církve také nevěřící pokrytci?

Ve shromážděních Boží církve se vyskytují také nevěřící pokrytci, kteří k Boží církvi nepatří a její čistotu porušují.

Předložil jim jiné podobenství: „S královstvím nebeským je to tak, jako když jeden člověk zasel dobré semeno na svém poli. Když však lidé spali, přišel jeho nepřítel, nasej plevel do pšenice a odešel. Když vyrostlo stéblo a nasadilo na klas, tu se ukázal i plevel (Mt 13,24-26). - Ale Petr mu řekl: „Ananiáši, proč satan ovládl tvé srdce, že jsi lhal Duchu svatému a dal stranou část peněz za to pole? Bylo tvé a mohl sis je přece ponechat; a když jsi je prodal, mohl jsi s penězi naložit podle svého. Jak ses mohl odhodlat k tomuto činu? Nelhal jsi lidem, ale Bohu!“ (Sk 5,3-4). - Měl jsem však na

mysli, abyste se nestýkali s tím, kdo si sice říká bratr, ale přitom je smilník nebo lakomec nebo modlář nebo utrhač nebo opilec nebo lupič; s takovým ani nejezte (1 K 5,11).

35. Kdy nastane konečné rozlišení a oddělení pokrytců od církve Boží?

Konečné rozlišení a oddělení pokrytců od církve Boží nastane až konečným Božím soudem.

Nechte, ať spolu roste obojí až do žně; a v čas žně řeknu žencům: Seberte nejprve plevel a svažte jej do otýpek k spálení, ale pšenici shromážděte do mé stodoly (Mt 13,30). - Ti jsou úskalím vašeho bratrského stolování, když s vámi hodují bez bázně před Bohem a jsou jako pastýři, kteří pasou sami sebe. Jsou jako mraky bez deště, hnané větrem, podzimní stromy bez ovoce, dvakrát mrtvé a vykořeněné, divoké vlny mořské, vyvrhující své vlastní hanebnosti, bludné hvězdy, jimž navěky je připravena nejčernější tma (Ju 12-13). - My víme, že jsme přešli ze smrti do života, protože milujeme své bratry. Kdo nemiluje, zůstává ve smrti. Kdokoliv nenávidí svého bratra, je vrah – a víte, že žádný vrah nemá podíl na věčném životě (1 J 3,14-15).

36. K čemu Pán Bůh svou církev vyvolil a povolal?

Pán Bůh svou církev vyvolil a povolal k tomu, aby byla jeho lidem zvláštním, aby v moci Ducha svatého hlásala evangelium a pokorně zápasila o Boží čest a slávu, o pokoj, pravdu a spravedlnost Božího království ve světě a tak zachraňovala hříšníky k životu věčnému.

Vy však jste ,rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu', abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla (1 Pt 2,9). - A řekl jim: Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření (Mk 16,15). - Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a uče je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku. (Mt 28,19-20). - Stůjte tedy ,opásání kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti, obuti

k pohotové službě evangeliu pokoje' a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. Přijměte také ,přilbu spasení a ,meč Ducha, jímž je slovo Boží' (Ef 6,14-17). - Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno (Mt 6,33). - Uchovejte se v lásce Boží a očekávejte milosrdenství našeho Pána Ježíše Krista k věčnému životu (Ju 21). - Aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu (1 Tm 2,4).

37. Jaký je poměr mezi Boží církví a Božím královstvím?

Boží církvev je Kristovou obětí vykoupeným lidem Božího království, které přišlo skryté v Ježíši Kristu a které i v plnosti a slávě bude údělem Boží církve.

Apoštolská služba církvi (Ef 3,1-10). - Jestliže však vyháním demony Duchem Božím, pak už vás zastihlo Boží království (Mt 12,28). - Ani se nedá říci: ‚Hle, je tu' nebo ‚je tam'! Vždyť království Boží je mezi vámi! (L 17,21). - Tehdy řekne král těm po pravici: ‚Pojďte, požehnaní mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa' (Mt 25,34).

38. Jak se osvědčuje Boží církev uprostřed všeho lidu?

Boží církvev se uprostřed všeho lidu osvědčuje bázni před Bohem, kázání života, ochotou trpět pro Krista, láskou, trpělivostí, službou, činěním dobra všem a zápasem o spravedlivý řád společnosti podle vůle Boží.

A tak církvev v celém Judsku, Galileji a Samarií měla klid, vnitřně i navenek rostla, žila v bázni Páně a vzrůstala počtem, protože ji Duch svatý posiloval (Sk 9,31). - Kdo nenese svůj kříž a nenásleduje mne, není mne hoden. Kdo nalezne svůj život, ztratí jej; kdo ztratí svůj život pro mne, nalezne jej (Mt 10,38-39). - Napomenutí k věrnosti (Fp 1,27-30). - A tak máme od něho toto přikázání: Kdo miluje Boha, ať miluje i svého bratra (1 J 4,21). - Semeno v dobré zemi jsou ti, kteří uslyší slovo, zachovávají je v dobrém a upřímném srdci a s vytrvalostí přinášejí úrodu (L 8,15). - Když to uslyšelo ostatních deset, začali se hněvat na Jakuba a Jana. Ježíš je zavolal k sobě a řekl jim: ‚Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi

vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“ (Mk 10,41-45). - Ty však se tomu jako Boží člověk vyhýbej! Usiluj o spravedlnost, zbožnost, víru, lásku, trpělivost, mírnost. Bojuj dobrý boj víry, abys dosáhl věčného života, k němuž jsi byl povolán a k němuž ses přihlásil dobrým vyznáním před mnoha svědky (1 Tm 6,11-12). - V konání dobra neumdlévejme; neochabneme-li, budeme sklízet v ustanovený čas. A tak dokud je čas, číňme dobře všem, nejvíce však těm, kteří patří do rodiny víry (Ga 6,9-10). - Toto praví Hospodin: Uplatňujte právo a spravedlnost, vysvobozujte oloupeného z rukou utiskovatele, netýrejte bezdomovce, sirotka a vdovu, nedopouštějte se násilí, neprolévejte na tomto místě nevinnou krev (Jr 22,3).

39. Proč je Boží církev nazývána svatou?

Boží církev je nazývána svatou proto, že je to lid zvláštní, Bohem oddělený a posvěcený k jeho službě, cti a slávě.

Budete svatí pro mne, neboť já Hospodin jsem svatý. Oddělil jsem vás od každého jiného lidu, abyste byli moji (Lv 20,26). - Tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná (Ef 5,27). - Vždyť je psáno: „Svatí buďte, neboť já jsem svatý. (1 Pt 1,16). - I vás, kteří jste dříve byli odcizeni a nepřátelští Bohu svým smýšlením i zlými skutky, nyní s ním smířil, když ve svém pozemském těle podstoupil smrt, aby vás před Boží tvář přivedl svaté, neposkvrněné a bez úhony - pokud ovšem pevně zakotveni setrváte ve víře a nedáte se odtrhnout od naděje evangelia, jež jste slyšeli, jež bylo kázáno všemu stvoření pod nebem a jehož jsem se já, Pavel, stal služebníkem (Ko 1,21-23). - Jako vyvolení Boží, svatí a milovaní, oblečte milosrdný soucit, dobrotu, skromnost, pokoru a trpělivost. Snášejte se navzájem a odpouštějte si, má-li kdo něco proti druhému. Jako Pán odpustil vám, odpouštějte i vy. Především však mějte lásku, která všechno spojuje k dokonalosti (Ko 3,12-14). - Bojte se tedy Hospodina a služte mu bezvýhradně a věrně. Odstraňte božstva, kterým vaši otcové sloužili za řekou Eufratem a v Egyptě, a služte Hospodinu. Jestliže se vám zdá, že sloužit Hospodinu je zlé, vyvolte si dnes, komu chcete sloužit: zda božstvům, kterým sloužili vaši otcové, když byli za ře-

kou Eufратem, nebo božstvům Emorejců, v jejichž zemi sídlíte. Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu (Joz 24,14-15).

40. Znamená oddělení ke službě Bohu odloučení od lidí?

Oddělení ke službě Bohu neznamená odloučení od lidí, nýbrž naopak zvýšenou odpovědnost a lásku vůči nim a solidaritu v jejich úkolech i starostech.

Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé (Mk 10,45). – Podobenství o milosrdném Samařanu (L 10,30-37). – Každý ať má na mysli to, co slouží druhým, ne jen jemu. Nechť je mezi vámi takové smýšlení jako v Kristu Ježíši: Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno – na nebi, na zemi i pod zemí – a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán (Fp 2,4-11). – Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvoření k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil (Ef 2,10).

41. Proč je Boží církev nazývána obecnou?

Boží církev je nazývána obecnou proto, že jako jedna je poslána ke všem národům a lidem, aby jim zvěstovala evangelium a aby je přiváděla ke spáse v Kristu.

Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Duchu svatého (Mt 28,19). – A řekl jim: Jděte do celého světa a kaďte evangelium všemu stvoření (Mk 16,15). – Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný (J 3,16). – Církev z židů i pohanů (Ef 2,13-22).

42. Co věříme o Církvi československé husitské?

O Církvi československé husitské věříme, že vznikla z Boží vůle a milosti, aby skrze ni do jedné, svaté a obecné církve Boží byli přivedeni

mnozí, kteří by jinak zůstali ztraceni v nevíře a beznaději, a aby usilovala o Boží církev bez poskvrny a vrásky.

Ježíš jim odpověděl: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Nepřišel jsem volat k pokání spravedlivé, ale hříšníky.“ (L 5,31-32). - Proto vám teď radím: Nechte tyto lidi a propusťte je. Pochází-li tento záměr a toto dílo z lidí, rozpadne se samo; pochází-li z Boha, nebudete moci ty lidi vyhubit – nechcete přece bojovat proti Bohu.“ Dali mu za pravdu (Sk 5,38-39). - Tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná (Ef 5,27). - Stále za vás v modlitbách děkujeme Bohu, Otci našeho Pána Ježíše Krista, neboť jsme slyšeli o vaší víře v Krista Ježíše a o vaší lásce, kterou máte ke všem bratřím pro naději zakotvenou v nebesích. Víte o ní, protože i k vám přišlo slovo pravdy, evangelium; tak jako na celém světě, i mezi vámi přináší ovoce a roste od toho dne, kdy jste uslyšeli o Boží milosti a přesvědčili se, že je pravdivá (Ko 1,3-6).

43. Co může opravňovat naše obce k oddělenému životu od obcí jiného vyznání?

K oddělenému životu od obcí jiného vyznání může naše obce opravňovat jen úsilí o větší čistotu a věrnost Boží církve.

Ale ukázala se dobrota a láska našeho Spasitele Boha: On nás zachránil ne pro spravedlivé skutky, které my jsme konali, nýbrž ze svého slitování; zachránil nás obmytím, jímž jsme se znovu zrodili k novému životu skrze Duchu svatého. Bohatě na nás vylil svého Duchu skrze Ježíše Krista, našeho Spasitele, abychom ospravedlnění jeho milostí měli podíl na věčném životě, k němuž se upíná naše naděje. Tato slova jsou spolehlivá, a chci, abys tomu všemu neochvějně učil, tak aby ti, kdo uvěřili Bohu, snažili se vynikat dobrým jednáním. To je dobré a lidem prospěšné (Tt 3,4-8). - Proto i my děkujeme Bohu neustále, že jste od nás přijali slovo Boží zvěsti ne jako slovo lidské, ale jako slovo Boží, jímž skutečně jest. Vždyť také projevuje svou sílu ve vás, kteří věříte (1 Te 2,13). - Všechno, cokoli mluvíte nebo děláte, číňte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci (Ko 3,17).

44. Je ve všech našich obcích pravá čistota a věrnost Boží církve?

Ve všech našich obcích není pravé čistoty a věrnosti Boží církve.

45. Co hrozí obcím, v nichž není pravé čistoty a věrnosti Boží církve?

Obcím, v nichž není pravé čistoty a věrnosti Boží církve, hrozí Boží soud.

Přišel totiž čas, aby soud začal od domu Božího. Jestliže začíná od vás, jaký bude konec těch, kteří se Božímu evangeliu vzpírají? (1 Pt 4,17). - Nevíte, že jste Boží chrám a že Duch Boží ve vás přebývá? Kdo ničí chrám Boží, toho zničí Bůh; neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy (1 K 3,16-17). - Vždyť víme, kdo řekl: ‚Já budu trestat, má je odplata‘. A jinde: ‚Pán bude soudit svůj lid.‘ Je hrozné upadnout do ruky živého Boha (Žd 10,30-31). - Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jedne jako dřív. Ne-li, přijdu na tebe a pohnu tvým svícnem z jeho místa, jestliže se neobrátiš (Zj 2,5). - Svou tvrdostí a nekajícnou myslí si střeďáš Boží hněv pro den hněvu, kdy se zjeví spravedlivý Boží soud. On ‚odplatí každému podle jeho skutků‘. Těm, kteří vytrvalostí v dobrém jednání hledají nepomíjející slávu a čest, dá život věčný. Ty však, kteří prosazují sebe, odpírají pravdě a podléhají nepravosti, očekává hněv a trest (Ř 2,5-8).

46. Čím podporuje Církev československá husitská úsilí o větší čistotu a věrnost Boží církve ve svých obcích?

Církev československá husitská podporuje úsilí o větší čistotu a věrnost Boží církve ve svých obcích důrazem na nejvyšší autoritu Ducha Kristova, zásadou svobody svědomí, navazováním na nejlepší křesťanské tradice, užíváním mateřského jazyka bohoslužebného, úctou k vědecké pravdě ve své učitelské činnosti a požadavkem uplatnění Boží vůle ve všech oblastech života.

47. Co je Duch Kristův?

Duch Kristův je Duch svatý mluvící k nám v Písmu svatém a dosvědčený také v ústním podání starokřesťanském, v hnutí husitském, bratrském a v dalším úsilí reformačním.

Toto spasení hledali a po něm se ptali proroci, kteří prorokovali o milosti, která je vám připravena; zkoumali, na který čas a na jaké okolnosti ukazuje duch Kristův v nich přítomný, když předem svědčí o utrpeních, jež má Kristus vytrpět, i o veliké slávě, která potom přijde. Bylo jim zjeveno, že tím neslouží sami sobě, nýbrž vám; ti, kdo vám přinesli evangelium v moci Ducha svatého, seslaného z nebes, zvěstovali vám nyní toto spasení, které i andělé touží spatřit (1 Pt 1,10-12). - Duch je tím Pánem, kde je Duch Páně, tam je svoboda. Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě – to vše mocí Ducha Páně (2 K 3,17-18). - Vy však nejste živi ze své síly, ale z moci Ducha, jestliže ve vás Boží Duch přebývá. Kdo nemá Ducha Kristova, ten není jeho (Ř 8,9). - Protože jste synové, poslal Bůh do našich srdcí Ducha svého Syna, Ducha volajícího Abba, Otče (Ga 4,6). - Neboť vím, že se mi vše obrátí k dobrému vaší modlitbou a přispěním Ducha Ježíše Krista (Fp 1,19).

48. Co ukládá Duch Kristův církvi?

Duch Kristův ukládá církvi, aby jím naplňovala všechen život osobní i společenský.

A dále řekl: „K čemu přirovnám Boží království? Je jako kvas, který žena vmísí do tří měřic mouky, až se všechno prokvasí.“ (L 13,20-21). - Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena? K ničemu již není, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali. Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě. Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích (Mt 5,13-16). - Vy však nejste živi ze své síly, ale z moci Ducha, jestliže ve vás Boží Duch přebývá. Kdo nemá Ducha Kristova, ten není jeho. Je-li však ve vás Kristus, pak vaše tělo sice podléhá smrti, protože jste zhřešili, ale Duch dává život, protože jste ospravedlněni. Jestliže ve vás přebývá Duch toho, který Ježíše vzkřísil z mrtvých, pak ten, kdo vzkřísil z mrtvých Krista Ježíše, obživí i vaše smrtelná těla Duchem, který ve vás přebývá (Ř 8,9-11). - Všechno, cokoli mluvíte nebo děláte, čiňte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci (Ko 3,17). - Musíme za

vás, bratří, stále Bohu děkovat, jak se sluší, protože vaše víra mocně roste a vzájemná láska všech vás je stále větší (2 Te 1,3).

49. Jak rozumí Církev československá husitská zásadě svobody svědomí?

Církev československá husitská rozumí zásadě svobody svědomí křesťan-sky, to jest jako svobodě věřících k plné osobní poslušnosti milosti a pravdy, která se stala v Ježíši Kristu, a jako svobodě od lidských nálezků církevních dějin.

Odvažujeme se to říci, protože důvěřujeme v Boha skrze Krista. Ne že bychom mohli tuto způsobilost přičítat sami sobě na základě toho, co je v nás; naše způsobilost je od Boha, který nás učinil způsobilými sloužit nové smlouvě, jež není založena na liteře, nýbrž na Duchu. Litera zabíjí, ale Duch dává život (2 K 3,4-6). - Duch je tím Pánem, kde je Duch Páně, tam je svoboda (2 K 3,17). - Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými (J 8,32) - Ježíš mu odpověděl: Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne (J 14,6). - Petr a apoštolové odpověděli: Boha je třeba víc poslouchat než lidi (Sk 5,29). - Jste svobodni, ale ne jako ti, jimž svoboda slouží za plášť nepravosti, nýbrž jako služebníci Boží (1 Pt 2,16).

50. Jakou je proto Církev československá husitská?

Církev československá husitská je proto církví svobodnou.

II. O Božím Slovu čili zjevení

51. Co je pravdou a zdrojem víry i života církve?

Pravdou a zdrojem víry i života je Boží Slovo čili zjevení.

On však odpověděl: „Je psáno: ‚Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.‘“ (Mt 4,4). - Držte se slova života, abych se vámi mohl pochlubit v den Kristův, že jsem nadarmo neběžel ani se nadarmo nenamáhal (Fp 2,15-16). - Z jeho rozhodnutí jsme se znovu zrodili slovem pravdy, abychom byli jakoby první sklizní jeho stvoření (Jk 1,18). - V něm byl život a život byl světlo lidí (J 1,4).

52. V jakém poměru jsou Boží Slovo a Duch Kristův?

Duch Kristův je životem a silou Slova Božího.

I žasli nad jeho učením, neboť je učil jako ten, kdo má moc, a ne jako zákoníci (Mk 1,22). - Ustanovil jich dvanáct, aby byli s ním, aby je posílal kázat a aby měli moc vymítat zlé duchy (Mk 3,14-15). - Boží moc provázela svědectví apoštolů o vzkříšení Pána Ježíše a na všech spočívala veliká milost (Sk 4,33). - Ale Přímluvce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl (J 14,26). - Království Boží nezáleží v slovech, nýbrž v moci (1 K 4,20). - Nikdy totiž nebylo vyřčeno proroctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, posaní od Boha (2 Pt 1,21). - Který nás učinil způsobilými sloužit nové smlouvě, jež není založena na liteře, nýbrž na Duchu. Litera zabíjí, ale Duch dává život (2 K 3,6).

53. Co je Boží Slovo čili zjevení?

Boží Slovo čili zjevení je neviditelný Bůh sám, přítomný, mluvící a jednající k spáse člověka.

Hospodin řekl: „Vyjdi a postav se na hoře před Hospodinem.“ A hle, Hospodin se tudy ubírá. Před Hospodinem veliký a silný vítr rozervávající

hory a tříštící skály, ale Hospodin v tom větru nebyl. Po větru zemětřesení, ale Hospodin v tom zemětřesení nebyl. Po zemětřesení oheň, ale Hospodin ani v tom ohni nebyl. Po ohni hlas tichý, jemný. Jakmile jej Elijáš uslyšel, zavinul si tvář pláštěm, vyšel a postavil se u vchodu do jeskyně. Tu mu hlas pravil: „Co tu chceš, Elijáši?“ (1 Kr 19,11-13). - Prolog (J 1,1-14). - Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce. Není tvora, který by se před ním mohl skrýt. Nahé a odhalené je všechno před očima toho, jemuž se budeme ze všeho odpovídat (Žd 4,12-13).

54. Jak se Bůh zjevuje?

Bůh se zjevuje v prostředcích a prostřednících svého zjevení, s nimiž je v jednotě.

Hospodin vztáhl svou ruku a dotkl se mých úst. Pak mi Hospodin řekl: Hle, vložil jsem ti do úst svá slova (Jr 1,9). - Řekl jsem: „Nebudu je připomínat, už nebudu v jeho jménu mluvit,“ avšak je v mém srdci jak hořící oheň, je uzavřeno v mých kostech, jsem vyčerpán tím, co musím snášet, dál už nemohu (Jr 20,9). - A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy (J 1,14). Já a Otec jsme jedno (J 10,30).

55. Je tato jednota totožností Boha s prostředky a prostředníky jeho zjevení?

Tato jednota není nikdy totožností Boha s prostředky a prostředníky jeho zjevení.

Já jsem Hospodin. To je mé jméno. Svou slávu nikomu nedám, svou chválu nepostoupím modlám (Iz 42,8). - Poodešel od nich, padl tváří k zemi a modlil se: „Otče můj, je-li možné, ať mne mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš.“ (Mt 26,39). - A vím, že jeho přikázání je věčný život. Co tedy mluvím, mluvím tak, jak mi pověděl Otec (J 12,50). - Proto mě Otec miluje, že dávám svůj život, abych jej opět přijal (J 10,17). - A my jsme spatřili a dosvědčujeme, že Otec poslal Syna, aby byl Spasitelem světa (1 J 4,14).

56. Co je důvodem Božího zjevení?

Důvodem Božího zjevení je Boží svatost a láska.

Volali jeden k druhému: „Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů, celá země je plná jeho slávy.“ (Iz 6,3). - Já jsem Hospodin. To je mé jméno. Svou slávu nikomu nedám, svou chválu nepostoupím modlám (Iz 42,8). - Toto praví Vznešený a Vyvýšený, jehož přebývání je věčné, jehož jméno je Svatý: Přebývám ve vyvýšenosti a svatosti, ale i s tím, jenž je zdeptaný a poníženého ducha, abych oživil ducha ponížených, abych oživil srdce zdeptaných (Iz 57,15). - Také my jsme poznali lásku, kterou Bůh má k nám, a věříme v ni. Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm (1 J 4,16). - Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné (1 Pa 16,34). - Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost se dotýká mraků (Ž 36,6).

57. Proč je důvodem Božího zjevení Boží svatost?

Boží svatost je důvodem Božího zjevení proto, že svatý Bůh chce být jakožto svatý poznán, uznán a uctíván.

„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha mimo mne (Ex 20,2-3). - Uprostřed svého izraelského lidu dám poznat své svaté jméno a už nedopustím, aby mé svaté jméno bylo znesvěcováno. I poznají pronárody, že já jsem Hospodin, Svatý v Izraeli (Ez 39,7). - Vyvyšujte Hospodina, našeho Boha, klanějte se před podnožím jeho nohou – je svaté! Mojžíš a Áron byli z jeho kněží, Samuel z těch, kdo vzývali jeho jméno; k Hospodinu volali a on jim odpovídal. Promlouval k nim z oblačného sloupu; dbali na jeho svědectví a na nařízení, která jim dal. Hospodine, Bože náš, ty jsi jim odpovídal, byl jsi jim Bohem, jenž promítá, i když jsi jejich skutky stíhal pomstou. Vyvyšujte Hospodina, našeho Boha, klanějte se směrem k jeho svaté hoře, neboť Hospodin, náš Bůh, je svatý! (Ž 99,5-9).

58. Proč je důvodem Božího zjevení láska?

Boží láska je důvodem Božího zjevení proto, že Bůh se chce svému stvoření zcela darovat a chce jím být milován.

Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní (Ř 5,8). - V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život. V tom je láska: ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás a poslal svého Syna jako obět smíření za naše hříchy (1 J 4,9-10). - Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezaahynul, ale měl život věčný (J 3,16).

59. Kde se nám otvírá a stává srozumitelným veškeró Boží zjevení?

Veškeró Boží zjevení se nám otvírá a stává srozumitelným v Ježíši Kristu vírou.

Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali. Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž narodili se z Boha. A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy (J 1,10-14). - V něm je přece vtělena všechna plnost božství (Ko 2,9). - To všechno se stalo, aby se splnilo, co řekl Hospodin ústy proroka: ‚Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Immanuel, to jest přeloženo ‚Bůh s námi‘. (Mt 1,22-23). - Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit (Mt 5,17). - Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme (Žd 11,1). - Neboť Bůh, který zamýšlel pro nás něco lepšího, nechtěl, aby dosáhli cíle bez nás (Žd 11,40). - Že podle svého plánu, až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu (Ef 1,10). - Vyznás-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen (Ř 10,9).

60. Které jsou stupně zjevení?

Stupně zjevení jsou: stvoření, Stará smlouva v dějinách Izraele, Nová smlouva v Ježíši Kristu a budoucí zjevení v slávě.

Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k otcům ústy proroků; v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil i věky (Žd 1,1-2).

61. Které jsou tvary zjevení?

Tvary zjevení jsou: zjevitelské Boží činy, písemné svědectví Starého a Nového zákona o nich, na Písmu založené živé slovo církve a na Písmu i živém slovu církve založená náboženská zkušenost.

Hospodinova pravice se vyvýšila, Hospodinova pravice koná mocné činy! Nezemřu, budu žít, budu vypravovat o Hospodinových činech (Ž 118,16-17). - Ježíš jim však odpověděl: Mýlíte se, neznáte Písma ani moc Boží (Mt 22,29). - Zkoumáte Písma a myslíte si, že v nich máte věčný život; a Písma svědčí o mně (J 5,39). - Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti (2 Tm 3,16). - Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvěj, napomínej v trpělivém vyučování (2 Tm 4,2). - Když Ježíš přišel do končin Césareje Filipovy, ptal se svých učedníků: „Za koho lidé pokládají Syna člověka?“ Oni řekli: „Jedni za Jana Křtitele, druzí za Eliáše, jiní za Jeremiáše nebo za jednoho z proroků.“ Řekne jim: „A za koho mě pokládáte vy?“ Šimon Petr odpověděl: „Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého.“ Ježíš mu odpověděl: Blaze tobě, Šimone Jonášův, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec v nebesích (Mt 16,13-17). - Neboť Bůh, který řekl ‚ze tmy ať zazáří světlo‘, osvětlil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově (2 K 4,6).

62. Co je zjevení ve stvoření?

Zjevení ve stvoření je zjevení prvotní čili obecné a záleží v tom, že již stvořením chce se Stvořitel darovat svým tvorům k obecenství.

Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest (J 1,1-3). - Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil (Gn 1,27). - Severu poručím: ‚Vydej!‘ a jihu: ‚Nezadržuj!‘ Přiveď mé syny zdaleka a mé dcery od končin země, každého, kdo